

*Systematisch werken
aan het Pedagogische klimaat op
De Schoolwerkplaats*

Inhoudsopgave

Systematisch werken aan het Pedagogische klimaat op De Schoolwerkplaats	1
<i>Inhoudsopgave</i>	<i>2</i>
<i>KMS.....</i>	<i>4</i>
1. Inleiding	4
Doel van systematisch werken aan het pedagogische klimaat op De Schoolwerkplaats:	4
2. De piramide: de verdeling van de interventies.....	6
3. Groene interventies.....	7
3.1 De waarden en gedragsverwachtingen zijn zichtbaar in alle ruimtes.....	7
3.2 Het systematisch actief aanleren van gewenst gedrag is gekoppeld aan de waarden van de school	7
3.3 Sociale veiligheid: pestpreventie	8
3.4 Het schoolbreed systematisch bekrachtigen van gewenst gedrag	8
3.5 Ongewenst gedrag effectief begrenzen	9
3.6 Actief toezicht houden.....	10
3.7 Leerlingen betrekken bij het pedagogische klimaat	11
3.8 Actief samenwerken met ouders	11
3.9 Nieuwe medewerkers inwerken en deskundigheidsbevordering.....	11
3.10 Borging van het groene niveau in de school	12
4. Gele interventies	13
4.1 Teamsamenstelling	13
4.2 Screening.....	13
4.3 Procedure voor toeleiding	14
4.4 Menu van interventies op het gele niveau en de kenmerken daarvan.....	14
4.5 Koppeling met de groene interventies.....	16
4.6 Deskundigheidsbevordering	16
4.7 Mate van gebruik van gele interventies.....	16
4.8 Voortgangsgegevens	16
4.9 Data over de mate en kwaliteit van de implementatie van gele interventies	17
4.10 Jaarlijkse evaluatie/recent plan van aanpak	17
5. Rode interventies	18
1.1 Team samenstelling	18
1.2 Screening.....	18
1.3 Ondersteuningsteam voor de leerling	19
1.4 Personeel	20
1.5 Betrokkenheid van ketenpartners	20
1.6 Deskundigheidsbevordering	21
1.7 TOP dossier	21
1.8 Uitgebreide ondersteuning	21
1.9 Formele ondersteuning en ondersteuning vanuit het eigen netwerk	21
1.10 Toegang tot Groene en gele interventies	21
1.11 Datasysteem en data gestuurd besluiten nemen.	21
1.12 Mate van gebruik van rode interventies	21
1.13 Jaarlijkse evaluatie	21
Bijlage 1: De drie kernwaarden van de Schoolwerkplaats	24
Bijlage 2: Check-in/Check-out (CICO)	25
1. Inleiding	25
2. De CICO-coördinator	26

3. De dagkaart	26
4. Uitvoering van Check in/Check out	28
Bijlage 3: GedragsFunctieAnalyse (GFA).....	30
<i>Situatie</i>	30
<i>Respons</i>	30
<i>Consequentie</i>	30
<i>Functie</i>	30
<i>Aandacht of vermijding?</i>	31
Vermijding	31
Aandacht vragen	31
Bijlage 4: Menu van consequenties	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Wat is een consequentie?	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Soorten consequentie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 5: Systeem van positieve bekrachtiging.....	32
<i>Doel van het systeem:</i>	32
<i>Wie is er betrokken ?</i>	32
<i>Vormgeving tokens</i>	32
<i>Hoe en wanneer worden tokens uitgedeeld?</i>	32
<i>Waar en wanneer worden beloningen uitgedeeld en door wie ?</i>	33
<i>Hoe en wanneer wordt het systeem systematisch geëvalueerd?</i>	33
<i>Hoe zien de beloningen eruit?</i>	33
Bijlage 6: De reactieprocedure.....	35
Bijlage 7: Checklist groene niveau.....	36
Bijlage 8: Jaarplanning gedragslessen 2022-2023	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 9: Jaarplan 2022-2023	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

KMS

- Verantwoordelijke: Directie
- Versie: 1.0
- Status: Concept
- Voor wie: Iedereen
- Herzieningsfrequentie: Eens per jaar zodra definitief
- Link naar webversie
- Categorie: Pedagogisch en didactisch handelen (OP3)
- Printdatum: maandag 17 oktober 2022

Inleiding

In dit document wordt beschreven met welk doel wij werken aan het pedagogische op De Schoolwerkplaats en op welke wijze dit gebeurt. Het betreft een werkdocument dat jaarlijks geëvalueerd wordt. Het heeft als doel om onze handwijze te borgen op school. We werken aan een schoolbrede aanpak van gedrag, gericht op het expliciet maken en stimuleren van gewenst gedrag bij leerlingen.

Doel van systematisch werken aan het pedagogische klimaat op De Schoolwerkplaats:

Het primaire doel van het werken aan het pedagogische klimaat op De Schoolwerkplaats is om de leerprestaties te verbeteren door vanuit gedeelde waarden een sociale omgeving te scheppen die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Positief model staan op alle niveaus neemt hierin een belangrijke plaats in.

De volgende 5 pijlers kenmerken onze aanpak:

1. Schoolbrede aanpak vanuit gedeelde waarden.

Wij richten ons op het bevorderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen, door het gehele schoolteam, op alle plekken in en om de school. De aanpak bevat zowel interventies om gewenst gedrag te stimuleren bij de hele schoolpopulatie als specifieke interventies voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze worden toegepast vanuit de schoolbrede waarden: **Verbondenheid, Vrijheid in verantwoordelijkheid en Oorspronkelijkheid.**

2. Preventie staat centraal

De Schoolwerkplaats kiest voor het voeren van een preventief beleid binnen de school, gericht op het bekrachtigen en waarderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Door actief te bouwen aan een positief schoolklimaat en gedragsvraagstukken binnen de school in een vroeg stadium te signaleren en daar adequaat op te reageren, streeft De Schoolwerkplaats ernaar om een sociale omgeving te realiseren waarin leerlingen zich in sociaal opzicht beter ontwikkelen en zich veiliger voelen.

3. Vanuit gedeelde waarden gewenst gedrag vaststellen, aanleren en bekrachtigen.

Vanuit de gemeenschappelijke waarden van De Schoolwerkplaats (**Verbondenheid, Vrijheid in verantwoordelijkheid en Oorspronkelijkheid**) hebben het schoolteam, de ouders, de kinderen en het bestuur gezamenlijk bepaald welk gedrag van de leerlingen en de leerkrachten wordt verwacht. Voor alle plekken in en om de school zijn deze gedragsverwachtingen duidelijk benoemd en visueel gemaakt. De gedragsverwachtingen worden regelmatig actief geoefend en herhaald, zodat leerlingen zich de gedragsverwachtingen en waarden eigen kunnen maken. Om gewenst gedrag structureel aan te moedigen en te waarderen, heeft De Schoolwerkplaats een schoolbreed beloningssysteem ontwikkeld dat door alle medewerkers van de school wordt toegepast. Leerlingen kunnen individueel tokens verdienen waarmee gespaard wordt voor een groepsbeloning. De beloningen waarvoor de tokens ingewisseld kunnen worden, worden samen met de leerlingen bedacht. Het beloningssysteem stimuleert het schoolteam om haar aandacht te verleggen van 'probleemgedrag' naar 'gewenst gedrag'. Door leerlingen systematisch te 'betrappen' op gewenst gedrag en hier positieve feedback op te geven, draagt het schoolteam bij aan een klimaat van vertrouwen in de school waarin het voor leerlingen veilig is om vaardigheden te oefenen en te versterken.

4. Besluitvorming over gedragsbeïnvloeding op basis van data en borging van de aanpak

De Schoolwerkplaats gebruikt systematische dataverzameling over gedrag om gedragsproblemen schoolbreed te signaleren en hier effectieve oplossingen voor te vinden. Hiertoe worden gedragsincidenten geregistreerd door het hele schoolteam op alle plekken in en om de school en maandelijks centraal verwerkt en geanalyseerd in het pedagogisch-klimaat-team.

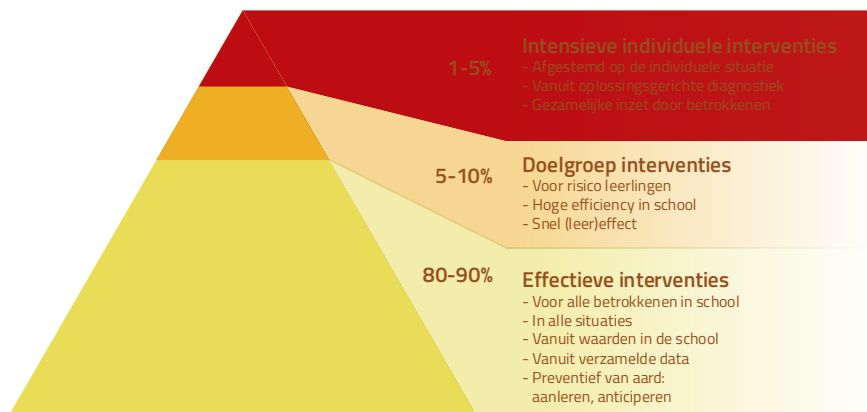
5. Er is sprake van partnerschap met ouders en samenwerking met de keten

De positieve benadering die de school kenmerkt, wordt op De Schoolwerkplaats ook benut om ouders te betrekken bij het onderwijs van hun kind. De school ontwikkelt manieren om vanuit gezamenlijke waarden en verwachtingen een goede werkrelatie met de ouders op te bouwen, die bijdraagt aan een gunstige ontwikkeling van hun kind. De piramide (zie onder) vormt de basis van de aanpak.

School werkt samen met ketenpartners, zoals het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJmond, schoolmaatschappelijk werk, CJG, Veilig Thuis, Gemeente, therapeuten, schoolbestuur, GGD, wijkagent.

Buiten de regelmatige communicatie met ouders kan het zijn dat bij handelingsverlegenheid van de school met betrekking tot de ondersteuningsbehoeften van het kind één of meerdere relevante externe partners worden uitgenodigd voor een overleg. In dit overleg gaan wij uit van de positieve en helpende factoren van kind, ouders en leerkracht en proberen wij gezamenlijk tot een aanpak te komen. Daar waar mogelijk volgen we met de planning en uitvoering de werkwijze van zoals hieronder beschreven.

1. De piramide: de verdeling van de interventies

Op niveau 1 van de piramide bevinden zich de gedragsinterventies die als doel hebben de vaardigheden van alle leerlingen te versterken, waaronder de 85-90% leerlingen die zich relatief gunstig ontwikkelen. Onze 'universele' interventies, zoals het expliciet maken van gedragsverwachtingen en het structureel waarderen en belonen van gewenst gedrag behoren tot dit niveau van de piramide. De groene interventies vormen de krachtige basis waar alle leerlingen op kunnen terugvallen.

Niveau 2 bevat interventies voor die leerlingen (5-10%) die een verhoogd risico lopen op de ontwikkeling van probleemgedrag. Het gaat hierbij om leerlingen met probleemgedrag die extra ondersteuning nodig hebben om zich de schoolwaarden eigen te maken en zich te houden aan de gedragsverwachtingen die De Schoolwerkplaats heeft opgesteld. De interventies op het gele niveau bieden de leerlingen hierin extra oefenmogelijkheden, waardoor zij alsnog leren om zich met succes aan de gedragsverwachtingen te houden.

Niveau 3 van de piramide bevat interventies voor de 1-5% leerlingen die kampt met ernstige(re) gedragsproblemen. Er is voor deze groep, naast de structuur en de zorg die schoolbreed garandeert, soms een intensievere vorm van hulp nodig. Deze hulp wordt binnen De Schoolwerkplaats geboden maar het kan ook zo zijn dat er professionele hulp van buitenaf wordt ingeroepen.

3. Groene interventies

We zetten op school gedragsondersteunende interventies voor alle leerlingen. Dit zijn de zogenaamde groene interventies van de piramide. De interventies houden nauw verband met elkaar, zoals onderstaande puzzel illustreert.

Op basis van de drie schoolwaarden verbondenheid, vrijheid in verantwoordelijkheid en oorspronkelijkheid zijn gedragsverwachtingen geformuleerd voor alle ruimtes in en om de school. Deze verwachtingen staan beschreven in de schoolmatrix. De matrix wordt aan het eind van ieder schooljaar in een teamvergadering opnieuw besproken en voor het komende schooljaar vastgesteld.

3.1 De waarden en gedragsverwachtingen zijn zichtbaar in alle ruimtes

De drie basiswaarden zijn samen met de gedragsverwachtingen van De Schoolwerkplaats gevisualiseerd en hangen in de algemene ruimtes van de school. Leerkrachten benutten de visualisaties actief om leerlingen in te seinen over wat er van de leerlingen wordt verwacht in de algemene ruimtes en ook in de klas. Vanuit de drie basisvoorwaarden zijn gedragsverwachtingen voor in de klas beschreven en tevens gevisualiseerd.

3.2 Het systematisch actief aanleren van gewenst gedrag is gekoppeld aan de waarden van de school

Hoewel we vaak geneigd zijn om te denken dat leerlingen wel weten hoe zij zich moeten gedragen, blijkt in de praktijk dat leerlingen daar uiteenlopende ideeën over hebben en dat verwachtingen dus niet altijd even duidelijk zijn. Het actief aanleren van gedrag waarbij de

leerkracht model staat in het gewenste gedrag en leerlingen hiermee kunnen oefenen is de meest krachtige manier om gedrag aan te leren. Er is een lessencyclus voor het aanleren van de gedragsverwachtingen vanuit de matrix en de lessen pestpreventie. Op deze manier komen alle gedragsafspraken minimaal één keer per jaar aan bod. Deze lessencyclus is opgenomen in het jaarplan van de school, waarmee wordt geborgd dat alle lessen aan bod komen. Ieder jaar wordt geëvalueerd in hoeverre de lessen nog up to date zijn en corresponderen met de gedragsverwachtingen uit de matrix. Indien nodig worden lessen bijgemaakt of aangepast. De directie neemt dit op in de jaarplanning en ziet hierop toe. De intern begeleider, is hiervoor eindverantwoordelijk. De intern begeleider bedenkt manieren om te bevorderen dat de lessen in goed gedrag aantrekkelijk worden gegeven. Bijvoorbeeld via dataverzameling (leerkrachten tekenen op een lijst in de teamkamer af of zij de les daadwerkelijk hebben gegeven) en positief te bekrachtigen (een beloning voor het schoolteam indien een bepaald percentage de les heeft kunnen geven gedurende een periode)

3.3 Sociale veiligheid: pestpreventie

Pestpreventie betreft een groene interventie voor alle leerlingen in de school. Deze is erop gericht alle leerlingen vaardigheden te leren die hen helpen om adequaat te handelen in situaties waarin een andere leerling ongewenst (pest)gedrag laat zien. Niet alleen degene die gepest wordt krijgt vaardigheden aangeleerd. Ook omstanders en degene die het ongewenste (pest)gedrag laat zien. Schoolmedewerkers gaan op eenzelfde manieren reageren wanneer leerlingen een melding maken van ongewenst (pest)gedrag. Hieronder staan de pestpreventie routines vermeld.

Als een leerling gepest wordt: stop, loop, praat!

1. Geef het stop teken
2. Loop weg
3. Praat tegen een volwassene

Als een leerling pest: reageren op een stop signaal.

1. Stop met wat je aan het doen bent
2. Haal diep adem en tel tot drie
3. Ga door met je gewone bezigheden

Als een leerling omstander is: de gepeste leerling steunen

1. Geef het stop teken
2. Loop weg
3. Praat met een volwassene

3.4 Het schoolbreed systematisch bekrachtigen van gewenst gedrag

Positieve bekrachtiging van gewenst gedrag is een belangrijke sleutel om te komen tot een positief schoolklimaat. Positieve bekrachtiging van gewenst gedrag versterkt het zelfvertrouwen van leerlingen, geeft leerlingen informatie over wat zij precies goed doen en maakt daarmee de kans groter dat leerlingen gewenst gedrag vaker zullen laten zien. Alle schoolmedewerkers streven ernaar om in het contact met alle leerlingen (dus ook leerlingen van andere groepen), ouders en elkaar de verhouding 4:1 te hanteren. Dit betekent dat zij gemiddeld vier positieve contactmomenten creëren ten opzichte van een correctie (4:1). Een positief contactmoment kan bijvoorbeeld zijn: een complimentje, schouderklopje, duim omhoog of interesse tonen in een leerling.

Op verschillende momenten gedurende de dag creëren leerkrachten positieve contactmomenten met leerlingen, bijvoorbeeld 's ochtends bij binnenkomst door de leerling te groeten en een warm welkom te geven. Ook aan het einde van de dag nemen de leerkrachten afscheid van de leerlingen. Hiermee wordt gestimuleerd dat leerlingen de dag op positieve wijze starten en afronden.

Om in de hele school een systematische focus op het bekrachtigen van gewenst gedrag te borgen (4:1), is er een systeem ontworpen om gedrag in de algemene ruimten en in de klas systematisch positief te bekrachtigen. Leerlingen kunnen individueel tokens verdienen als zij gewenst gedrag laten zien. Leerkrachten maken expliciet waarvoor een leerling een token heeft verdiend. Deze tokens worden groepsgewijs gespaard. De leerkracht houdt in de klas op een lijst bij wanneer een leerling een token heeft gekregen. Gezamenlijk spaart de groep voor een groepsbeloning (bijvoorbeeld extra buitenspeeltijd). Er is in het team afgesproken dat elke groep ongeveer elke twee weken een beloning heeft en de beloning duurt ongeveer een kwartier. Een beloning kan plaatsvinden als er 100 tokens zijn behaald. Er worden samen met de klas iedere keer beloningen bedacht.

Jaarlijks wordt het systeem van bekrachtigen geëvalueerd.

3.5 Ongewenst gedrag effectief begrenzen

Hoewel de focus ligt op het helder zijn in gedragsverwachtingen, deze actief aanleren en positief bekrachtigen, is het soms nodig om leerlingen te begrenzen als zij zich niet houden aan de gedragsverwachtingen van De Schoolwerkplaats. Het gedrag kan dan ervaren worden als probleemgedrag. Wat het team verstaat onder klein en ernstig probleemgedrag staat beschreven in het registratiesysteem (in ontwikkeling). Door in een zo vroeg mogelijk stadium gedrag effectief te begrenzen, kan escalatie zoveel mogelijk worden voorkomen. Om gedrag van leerlingen effectief te begrenzen en gedrag om te buigen maken schoolmedewerkers gebruik van de volgende stappen en technieken. Hierbij geldt: de schoolmedewerker kiest voor de kleinste interventie met het grootste effect.

Heldere gedragsverwachtingen uitspreken

1. Bedenk wat het gewenste gedrag is
2. Wees helder in je gedragsverwachting.

Actief negeren

Schoolmedewerker minimaliseren de aandacht voor probleemgedrag (maak van een mug een vlinder!) door middel van actief negeren.

1. Bedenk wat het gewenste gedrag is en kijk wie het gewenste gedrag laat zien
2. Geef minimaal drie leerlingen die het gewenste gedrag laten zien een compliment.
3. Houd de leerling die het ongewenste gedrag laat zien in de gaten en bekrachtig iedere stapje in de gewenste richting.

De Reactieprocedure toepassen

In reactie op ongewenst gedrag kan een medewerker van de school de de-escalerende Reactieprocedure inzetten. De reactieprocedure bestaat uit onderstaande stappen en aandachtspunten:

Reactieprocedure

1. Vraag naar en/of herinner de leerling aan de gedragsverwachting
2. Geef de leerling een keuze (of je kiest voor een consequentie/ of houd je aan de gedragsverwachting)
3. Geef de consequentie
4. Loop weg

Aandachtspunten:

- Spreek je vertrouwen uit dat de leerling slim zal kiezen
- Loop na iedere stap 5-10 seconden weg om de leerling de gelegenheid te geven zijn gedrag om te buigen en slim te kiezen.
- Let op een rustige, neutrale lichaamshouding en toon.
- Over = over!

De twee minuten regel

Als een situatie in een algemene ruimte met een leerling langer duurt dan twee minuten, dan treedt de twee minuten regel in werking. De betreffende schoolmedewerker die bijvoorbeeld pleinwacht loopt, roept dan de hulp in van een collega. De collega neemt de leerling over zodat de schoolmedewerker die pleinwacht loopt actief toezicht kan blijven houden. Indien nodig kunnen leerlingen worden ingeschakeld om de hulp van collega's in te roepen.

Consequenties

Alle schoolmedewerkers hanteren hetzelfde menu van milde, kortdurende consequenties bij ongewenst gedrag. Dit helpt schoolmedewerkers om één lijn te trekken naar leerlingen toe, wat de voorspelbaarheid en daarmee de veiligheid voor leerlingen vergroot.

De gekozen consequenties zijn:

1. (Zoveel mogelijk) gericht op het versterken van gewenst gedrag
2. Makkelijk in te zetten en haalbaar/ controleerbaar
3. Gericht op het voorkomen van escalatie
4. Geen straf voor degenen die de consequentie uitdeelt

3.6 Actief toezicht houden.

De wijze waarop toezicht wordt gehouden op het plein staat beschreven in het pleinplan. De leerkrachten lopen rond en zijn gericht op het betrappen van leerlingen op **gewenst** gedrag.

Actief toezicht houden in algemene ruimtes van school

Al het personeel is verantwoordelijk voor het toezicht houden in de algemene ruimtes als zij zich daar bevinden. Zij zien toe op het naleven van de gedragsverwachtingen zoals we deze

geformuleerd hebben. Iedereen volgt de procedures en afspraken zoals we die schoolbreed hebben vastgelegd. De directeur is in de ochtend tien minuten voor schooltijd bij de ingangen van de school aanwezig en ziet toe op de binnenkomst van school.

3.7 Leerlingen betrekken bij het pedagogische klimaat

De Schoolwerkplaats, betreft de leerlingen op verschillende manieren bij het pedagogische klimaat.

Aan de start van het schooljaar denken de leerlingen na over de beloningen die zij graag zouden willen behalen. Ook worden er enquêtes afgenomen waarbij de leerlingen gevraagd wordt hun mening te geven over verschillende onderwerpen. De uitkomsten van deze enquêtes worden door het pedagogisch-klimaat-team geanalyseerd en benut.

De Schoolwerkplaats school heeft een leerlingenraad. Elke groep heeft een vertegenwoordiger in die raad. Het pedagogische klimaat is een vast agendapunt. De leerlingen zorgen voor een terugkoppeling naar de klas.

Onderwerpen om te bespreken zouden kunnen zijn: hoe veilig voelen de leerlingen zich, welke beloningen vallen in de smaak, evalueren van waarden en gedragsverwachtingen.

Ook kunnen leerlingen worden ingezet en gestimuleerd om nieuwe leerlingen wegwijs te maken in de school, door bijvoorbeeld een rondleiding te verzorgen langs alle ruimtes waar gedragsverwachtingen hangen en uit te leggen hoe het systeem van positieve bekrachtiging werkt.

3.8 Actief samenwerken met ouders

Samenwerken met ouders vanuit onze principes heeft op De Schoolwerkplaats de aandacht, omdat een positieve en actieve ouderbetrokkenheid, zoals bekend, een gunstig effect heeft op de ontwikkeling van leerlingen. Ouders worden geïnformeerd over ons pedagogisch klimaat tijdens informatieavonden, ouderavonden of workshops voor ouders. Ook tijdens het kennismakingsgesprek krijgen ouders uitleg over onze benadering en krijgen zij een rondleiding in de school. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan uitleg over de aanpak. Tijdens oudergesprekken benoemen de leerkrachten wat er goed gaat en waar de leerling sterk in is. De leerkrachten zoeken naar manieren om gedurende het jaar verschillende keren een positief bericht naar huis te sturen.

3.9 Nieuwe medewerkers inwerken en deskundigheidsbevordering

Om onze aanpak goed te borgen in de school, is het van belang om nieuwe medewerkers zo toe te rusten dat zij deze effectief kunnen inzetten. Nieuwe medewerkers krijgen bij de start van het jaar een bijscholingscursus “systematisch werken aan het pedagogisch klimaat op de Schoolwerkplaats”. Onderdelen die hierin standaard zijn opgenomen zijn:

1. Matrix met gedragsverwachtingen
2. Gedrag actief aanleren
3. Positief bekrachtigen
4. Data over gedrag registreren

Verder ontvangen zij een map waarin alle informatie staat over hoe wij ons pedagogisch klimaat vormgeven. Verder worden nieuwe medewerkers begeleid door een tutor. Zij maken de nieuwe medewerker wegwijs in hoe onze werkwijze praktisch ingezet dient te worden schoolbreed en in de groep.

Voor nieuwe medewerkers geldt dat het van belang is dat zij zich kunnen vinden in onze uitgangspunten, een positieve basishouding hebben en bereid zijn om te leren groene interventies correct en consistent toe te passen. Dit wordt bijvoorbeeld besproken tijdens sollicitatiegesprekken.

Voor alle leden is er eenmaal per schooljaar een studiedag. Onderstaande onderdelen komen dan aan de orde:

1. Schoolbrede waarden, gedragsverwachtingen, effectieve lesomgeving en klassenmanagement
2. Het aanleren van gedragsverwachtingen, gekoppeld aan waarden
3. Systematische erkenning van gewenst gedrag
4. Corrigeren van probleemgedrag
5. Data verzamelen over gedrag
6. Actief toezicht houden

3.10 Borging van het groene niveau in de school

De directie en de intern begeleider zijn hoofdvantwoordelijk voor de borging van het pedagogisch klimaat op De Schoolwerkplaats. Borging vindt op verschillende manieren plaats.

1. De directeur neemt actief deel aan alle trainingsbijeenkomsten van het team.
2. Er is een jaarplan waarin concrete doelen zijn geformuleerd. Het team ziet erop toe dat de doelen uit het jaarplan worden behaald.
3. Er wordt maandelijks data over gedrag geanalyseerd in het team. Vraagstukken worden beantwoord met behulp van de bouwstenen.
4. Er wordt in de klas geobserveerd aan de hand van een kijkwijzer waarin elementen van ons gewenste handelen zijn opgenomen.
5. Er vindt jaarlijks een opfrisbijeenkomst plaats voor alle schoolmedewerkers. Zij kunnen dan ook input leveren t.a.v. universele basis van de systematiek in de school.
6. Het borgingsdocument wordt jaarlijks doorgelopen en actueel gemaakt.
7. Collega's krijgen per twee maanden data te zien over de ontwikkeling van het gedrag in de school.
8. Eén keer in de maand is er een gedrags kwartier. De leerkrachten komen dan bijeen en praten over een van tevoren aangekondigd onderwerp vanuit onze werkwijze.

4. Gele interventies

4.1 Teamsamenstelling

Het team op het gele niveau van de piramide bestaat uit de volgende leden:

1. Intern begeleider
Deze is, mede als vast lid van het Pedagogisch-klimaat-team, vanaf het begin betrokken bij de zorg om specifieke leerlingen.
2. De schoolleiding
Deze is aanwezig vanuit de eindverantwoordelijkheid voor de leerlingenzorg.
3. Leerkracht van de betreffende leerling
Deze heeft de meeste kennis van de dagelijkse gang van zaken in de groep en denkt mee over de interventies.

4.2 Screening

Binnen onze aanpak worden gedrag ondersteunende interventies ingezet voor leerlingen die op basis van data opvallen door klein probleemgedrag (5 gedragsincidenten per maand). Het gaat hierbij om leerlingen die extra oefening nodig hebben om zich de gedragsverwachtingen en waarden van De Schoolwerkplaats eigen te maken en/of die een verhoogd risico lopen op het gebied van:

- Vriendschappen
- Schoolresultaten
- Thuissituatie

Bij de screening wordt gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- De dataregistratie
- Absentenregistratie van Parnassys
- Leerkrachtobservaties.
- Zien!

De interventies die worden geboden op het gele niveau van de piramide:

- Zijn schoolbreed.
- Sluiten aan bij de basiswaarden en gedragsverwachtingen van de school.
- Zijn gericht op het actief aanleren en bekrachtigen van gedrag.
- Sluiten aan bij de functie van gedrag.
- Zijn het hele jaar door beschikbaar .
- Zijn snel beschikbaar voor de leerlingen.
- Zijn eenduidig geïmplementeerd.
- Zijn zodanig dat er datagegevens van de interventie worden bijgehouden om het proces te monitoren en effect te meten.

4.3 Procedure voor toeleiding

1. Wanneer een leerling opvalt door klein probleemgedrag (5 gedragsincidenten per maand), is de eerste stap die wordt gezet: checken of alle groene interventies effectief worden ingezet. De leerkracht van de leerling(en) vult in dit kader de 'Checklist groen niveau' in.
2. Wanneer alle interventies op groen door de leerkracht goed worden toegepast en het ongewenste gedrag aanhoudt, wordt de leerling aangemeld bij het Pedagogisch-klimaatteam. Door de leerkracht wordt een gedragsfunctieanalyse gemaakt om na te gaan wat de functie van het gedrag van de leerling is. Als de functie van het gedrag aandacht is, wordt een interventie gekozen die hierop aansluit. Als de functie van het gedrag vermijding is, wordt een interventie gekozen die hierop aansluit. Leerkrachten kunnen het stroomdiagram GFA gebruiken.
3. Er volgt een overleg met de leerling en met de ouders/ verzorgers. Tijdens dit gesprek wordt de interventie besproken en de rol die eenieder daarbij op zich neemt. Afspraken worden in een plan van aanpak vastgelegd. De intern begeleider monitort de voortgang van het ingezette plan.

4.4 Menu van interventies op het gele niveau en de kenmerken daarvan.

- A. Intensief aanbieden bouwstenen in geel: versterken schoolbrede waarden en verwachtingen
- B. Check In Check Out (CICO) .
- C. Aanpassen taak
- D. Versterken contact leerkracht-leerling

A. Intensief aanbieden bouwstenen in geel: schoolbrede waarden en verwachtingen (individueel of voor groepje leerlingen)

Doel hiervan is om specifieke vaardigheden die gerelateerd zijn aan de gedragsverwachtingen van de school extra te versterken. Instroomcriteria zijn: 5 gedragsincidenten per maand. Afhankelijk van het doelgedrag, worden gedragsverwachtingen uit de matrix een keer extra aangeleerd en extra positief bekrachtigd. De leerkracht monitort de interventie. Hij houdt bij hoeveel tokens hij uitdeelt voor dit specifieke doelgedrag. De leerkracht noteert dit met een andere kleur op het leerlingenblad. Aan de hand van de gedragsincidentenregistratie wordt na een maand gekeken of er een verbetering optreedt in het gedrag van de leerling(en).

B. Check in Check out (CICO)

Check in check out is een effectief bevonden interventie op het gele niveau van de piramide, bedoeld om leerlingen met een milde extra gedragsondersteuningsbehoefte te stimuleren om gewenst gedrag te laten zien. De interventie wordt in de school georganiseerd en gegeven.

Voor wie is CICO bedoeld?

CICO is bedoeld voor alle leerlingen met een milde extra ondersteuningsbehoefte op het gebied

van gedrag. Het gaat met name om leerlingen die op een negatieve manier aandacht vragen en om leerlingen die een korte spanningsboog hebben. Deze interventie is met name geschikt voor leerlingen waarbij de functie van het probleemgedrag aandachtvragen van volwassenen en/ of leeftijdgenoten is. Met dit systeem krijgt de leerling veelvuldig expliciete en geplande aandacht van de leerkracht. Deze aandacht bestaat uit ondersteuning en bekrachtiging van gedrag (bijvoorbeeld complimenten voor gewenst gedrag, feedback op en uitleg over eventueel ongewenst gedrag). Het gaat altijd om leerlingen die onvoldoende reageren op algemene (groene) interventies.

Wat zijn de instroomcriteria?

De instroomcriteria voor CICO op De Schoolwerkplaats zijn:

- Of meer gedragsincidenten per maand
- De functie van het gedrag is aandacht vragen.

Wat zijn de doelen van de interventie?

Leerlingen:

- Maken zich de gedragsverwachtingen en waarden van de school verder eigen;
- Versterken hun organisatievaardigheden: zij bereiden zich bijvoorbeeld beter voor op school en maken 's ochtends zelfstandig een goede start;
- Ontwikkelen een positieve(re) associatie met school;
- Versterken hun sociale vaardigheden.

De inzet van dit systeem is altijd gericht op een snelle overgang naar zelfmanagement en zelfsturend gedrag.

Wie is betrokken bij de interventie?

Bij deze interventies werken ouders, leerling en school samen.

Hoe wordt gemeten of CICO effect heeft?

De CICO levert data op over deze specifieke leerling: zijn er vaste tijdsperiodes in de dag of week waarin deze leerling het moeilijk heeft?

Wie monitort de interventie?

De CICO- coördinator monitort de interventie. De ouders geven dagelijks positieve feedback n.a.v. van de CICO kaart die mee naar huis gaat.

Hoelang duurt de interventie?

Gemiddeld neemt de interventie zes tot acht weken in beslag. Het moment van afbouwen wordt bepaald op basis van de data.

Hoe werkt de interventie voor de leerling?

Zie hiervoor het draaiboek CICO Schoolwerkplaatschool. Samen met het Excel invoerbestand en voorbeelden van gedragskaarten.

C. Aanpassen taak

Als de vermoedelijke functie van het gedrag vermindering van lesstof is, dan bekijkt de intern begeleider samen met de betreffende leerkracht van de leerling hoe de lesstof voor de leerling kan worden aangepast zodat de taak beter aansluit, bijvoorbeeld: inperken van de stof, uitbreiden, kopiëren, verdiepen etc. De leerkracht monitort de interventie. Hij houdt bij in hoeverre het de leerling met aangepaste stof lukt om succes te behalen. Aan de hand van de gedragsincidentenregistratie wordt na een maand gekeken of er een verbetering optreedt in het gedrag van de leerling. Ook kan worden gekeken naar de leerprestaties. In hoeverre lukt het de leerling om taakgericht bezig te zijn en zijn aangepaste taken te volbrengen?

D. Versterken van het contact tussen de leerling en de leerkracht

Als de vermoedelijke functie van het gedrag vermindering van een volwassene is, dan bekijkt de intern begeleider samen met de betreffende leerkracht hoe de medewerker dagelijks twee minuten tijd kan inroosteren om een positief contactmoment met de leerling te creëren. Tijdens het contact staat oprechte interesse in de leerling tonen centraal. De leerkracht monitort de interventie. Hij houdt bij hoe vaak hij een positief twee minuten gesprekje voert met de leerling. Aan de hand van de gedragsincidentenregistratie wordt na een maand gekeken of er een verbetering optreedt in het gedrag van de leerling.

4.5 Koppeling met de groene interventies

Alle leerlingen blijven deelnemen aan de reguliere aanpak in de klas.

4.6 Deskundigheidsbevordering

In de schooljaren 2021-2022 t/m 2022-2023 is het team geschoold op het gebied van onze aanpak, waaronder het maken van GFA's en het werken met CICO. Het team heeft jaarlijks een studiedag over onze methodiek.

Nieuwe collega's gaan voor hun scholing naar speciale scholingsbijeenkomsten bij PI-Research of worden geschoold door het eigen Pedagogisch-klimaat-team.

4.7 Mate van gebruik van gele interventies

De verhouding tussen de groene/gele en rode interventies is als volgt op De Schoolwerkplaats school: 96% groen, 3 % geel, 1% rood. Het gedrags-team coördineert, documenteert en monitort het percentage leerlingen dat gebruik maakt van gele interventies.

4.8 Voortgangsgegevens

De leerkrachten registreren dagelijks in het datasysteem. Bij de interventie CICO wordt dagelijks met de leerling door coach en ouders geëvalueerd. De dagelijkse gegevens worden door de

leerkracht geregistreerd. Maandelijks wordt dit geëvalueerd door het team. De registraties worden maandelijks besproken in de Pedagogisch-klimaat-vergadering. Voorafgaand aan beide overleggen wordt door de datamanager de registratie en de analyse aangeleverd.

4.9 Data over de mate en kwaliteit van de implementatie van gele interventies

Het ondersteuningsteam van de school team monitort wekelijks hoe de gele interventies uitgevoerd worden. Afhankelijk van de gehanteerde interventie kan de monitor ook wekelijks plaatsvinden door een teamlid. Maandelijks volgt ook het Pedagogisch-klimaat-team de effecten van de interventie.

4.10 Jaarlijkse evaluatie/recent plan van aanpak

Eén keer per jaar wordt de effectiviteit en de efficiëntie van de gele interventies geëvalueerd. Deze rapportage hierover krijgt een plaats in het jaarverslag van de school. Evaluaties worden met de collega's gedeeld tijdens het overleg.

5. Rode interventies

Inleidend willen wij benoemen dat de inzet van rode interventies voor onze basisschool weinig van toepassing is. De populatie kenmerkt zich niet door zware problematieken. Wij slagen er over het algemeen goed in om vanuit de groene interventies een fijn schoolklimaat te vormen voor alle kinderen. Gele interventies komen voor maar niet in grote getalen. Rode interventies zijn voor ons echt een uitzondering.

1.1 Team samenstelling

Het team op het rode niveau bestaat uit:

De directie, de intern begeleider, de betreffende leerkracht, een gedragspecialist en de ouders.

- De ouders

Deze kennen het kind als geen ander en kunnen ook de gedragingen op school leggen naast die van thuis, waardoor er een totaal kindbeeld geschetst kan worden.

- De leerkracht

Deze heeft de meeste kennis van de dagelijkse gang van zaken in de groep.

- De schoolleiding

Deze is aanwezig vanuit de eindverantwoordelijkheid voor de leerlingenzorg.

- Ambulant begeleider SWV

Is aanwezig vanwege haar specifieke kennis en het netwerk binnen en buiten het SWV.

1.2 Screening

Binnen onze manier van werken worden gedragsondersteunende interventies ingezet voor leerlingen die op basis van data opvallen door groot probleemgedrag (> 3 gedragsincidenten per maand).

Wanneer op basis van data, in het gedrags-team blijkt dat een leerling in aanmerking komt voor een rode interventie, wordt de leerling aangemeld in het rode interventie team. Er wordt vervolgens een gedragsfunctieanalyse uitgevoerd.

Interventies op het rode niveau van de piramide zijn gericht op individuele leerlingen die een verhoogd risico lopen om gedragsproblemen te ontwikkelen of die deze ontwikkeling al hebben doorgemaakt. De school hanteert 3 specifieke waarden om zichzelf en de partners duidelijkheid te geven:

- Leerbaarheid,
- Zelfredzaamheid
- Veiligheid.

Als één of meer van deze waarden onder druk komen te staan gaan wij over op rode interventies. Een rode interventie is altijd systeemgericht, d.w.z. dat alle systemen die functioneren om de leerling heen bij de interventie betrokken zijn: school, ouders of verzorgers, hulpverleners, leerkracht.

Bij de screening wordt gebruik gemaakt van

- De dataregistratie
 - Absentenregistratie van Parnassys
 - Evaluatiedata vanuit de gele interventies
 - GFA
 - Eventueel eerder recent onderzoeksverslag
- Zien!

De interventies die worden aangeboden op het rode niveau van de piramide sluiten zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten van onze manier van werken. Dat betekent dat de interventies:

- Aansluiten bij de basiswaarden en gedragsverwachtingen van de school
- Dat zij gericht zijn op het actief aanleren en bekrachtigen van gedrag
- Dat zij aansluiten bij de functie van gedrag
- Dat zij het hele jaar door beschikbaar zijn
- Dat leerlingen er snel in toe kunnen treden
- Dat zij eenduidig geïmplementeerd zijn
- Dat er datagegevens van de interventie worden bijgehouden om het proces te monitoren en effect te meten

Te zetten stappen als een leerling opvalt door ernstig probleemgedrag:

Bij ernstig probleemgedrag neemt de leerkracht contact op met de ouders. Bij dermate ernstig probleemgedrag kan ook meteen het kind aangemeld worden bij het rode interventieteam. Wanneer een leerling opvalt in de incidentenregistratie door ernstig probleemgedrag (> 3 gedragsincidenten per maand), wordt de leerling besproken bij het ondersteuningsteam van de school. En zal ook terugkomen op de bespreking bij het gedrags-team.

Door de leerkracht wordt zo nodig met ondersteuning van de intern begeleider een gedragsfunctieanalyse gemaakt om na te gaan wat de functie van het gedrag van de leerling is. Er volgt een overleg met de leerling en met de ouders/ verzorgers. Tijdens dit gesprek worden in gezamenlijkheid diverse mogelijke interventies besproken. Samen wordt besloten welke interventie het best passend is op de functie van het gedrag en de rol die eenieder daarbij op zich neemt. Afspraken worden in TOP-dossier vastgelegd.

1.3 Ondersteuningsteam voor de leerling

Een specifiek individueel ondersteuningsplan wordt binnen een OT opgesteld.

Bij een opgesteld individueel ondersteuningsplan monitoren de leerkracht, de gedragspecialist en het ondersteuningsteam klein (OTK) de voortgang en passen zo nodig het aan. (Het OTK bestaat uit de schoolleiding en de IB-ers)

Menu van interventies op het rode niveau.

a. Intensief individueel aanbieden bouwstenen in rood:

Individuele gedragsverwachtingen aanbieden. Doel hiervan is om individuele vaardigheden op maat te versterken, los van de gedragsverwachtingen uit de schoolmatrix. Het instroomcriterium is > 3 gedragsincidenten per maand (groot probleemgedrag). Afhankelijk van het doel van het gedrag, worden de bouwstenen van onze werkwijze benut om tot een op maat plan te komen.

Het plan wordt besproken met ouders en de leerling. De leerkracht monitort de interventie(s). Aan de hand van de gedragsincidenten-registratie wordt wekelijks gekeken of er een verbetering optreedt in het gedrag van de leerling. Er wordt maandelijks en zo nodig vaker met de ouders en de leerling geëvalueerd.

b. Onderzoek

Er wordt onderzoek gedaan om tot een op maat gemaakte interventie te komen. Individuele ondersteuningsplannen omvatten:

- a. Preventieve strategieën,
- b. Strategieën om iets aan te leren,
- c. Strategieën voor het verwijderen van bekrachtigers voor het probleemgedrag,
- d. Specifieke bekrachtigers voor het gewenste gedrag,
- e. Afspraken om de veiligheid te waarborgen,
- f. Een systematisch proces om te meten wat we hebben gedaan wat we hebben afgesproken en het resultaat van de interventie te meten, en
- g. Een actieplan om de ondersteuning te realiseren

In het verleden ingezette strategieën en interventies zijn:

- Inschakelen externe hulp (bijv. psycho-educatie)
- Afnemen van onderzoek
- Het opstellen van een gedragscontract
- Het vinden van passend materiaal ter ondersteuning (bijvoorbeeld een zitzak)
- Extra handen in de klas ter ondersteuning
- Aangepaste schooltijden hanteren
- Leerling uitsluiten van activiteiten (bijv. excursies, feesten)

c. Verwijzing

Indien de ingezette interventies tot onvoldoende resultaat hebben geleid wordt samen met de ouders gekeken naar een andere passende onderwijsplek. Hierbij maken we gebruik van het ondersteuningsprofiel van onze school.

1.4 Personeel

Vanuit de middelen die beschikbaar vanuit het SWV kan de school zelf arrangementen inzetten voor bijv. meer personeel, externe specialisten e.d. In bijzondere gevallen kunnen wij een beroep doen op aanvullende middelen en/of expertise.

Jaarlijks wordt in de begroting zichtbaar gemaakt wat de financiële middelen zijn.

1.5 Betrokkenheid van ketenpartners

Binnen het OT is de ambulante begeleider de functionaris die het best is ingevoerd als het gaat om externe partners in de regio. Maar ook intern zijn de IB-ers goed ingevoerd op dit gebied. Andere betrokken ketenpartners kunnen zijn: het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJmond,

schoolmaatschappelijk werk, CJG, Veilig Thuis, Gemeente, therapeuten, schoolbestuur, GGD, overblijf, wijkagent.

1.6 Deskundigheidsbevordering

Het team is geschoold op het maken van gedragsfunctieanalyses (GFA's). Nieuwe collega's gaan voor hun scholing naar scholingsbijeenkomsten bij PI-Research of worden door het eigen gedrags-team geschoold.

1.7 TOP dossier

Het TOP-dossier bevat een geformuleerde hypothese met een concrete beschrijving van het probleemgedrag en de bepaling van de situatie. In het GFA staan de bekrachtigers beschreven die het gedrag in stand houden.

1.8 Uitgebreide ondersteuning

De zeven kenmerken van een ondersteuningsplan zijn terug te vinden in het Top-dossier van een leerling.

1.9 Formele ondersteuning en ondersteuning vanuit het eigen netwerk

Formele ondersteuning en ondersteuning vanuit het eigen netwerk worden tijdens een OT nagegaan en besproken en zijn geformuleerd in het TOP dossier.

1.10 Toegang tot Groene en gele interventies

Alle leerlingen blijven deelnemen aan de reguliere aanpak in de klas.

1.11 Datasysteem en data gestuurd besluiten nemen.

De leerkrachten registreren dagelijks in het datasysteem.

De ontwikkelingen worden wekelijks gemonitord in het Klein ondersteuningsteam (OTK) en de maandelijkse gedrags-vergadering. Voorafgaand aan beide overleggen wordt door de datamanager de registratie en de analyse aangeleverd. Maandelijks worden de belangrijkste data teruggekoppeld naar het team. De datamanager verzorgt dit.

1.12 Mate van gebruik van rode interventies

Het gedrags-team coördineert, documenteert en monitort het percentage leerlingen dat gebruik maakt van rode interventies.

1.13 Jaarlijkse evaluatie

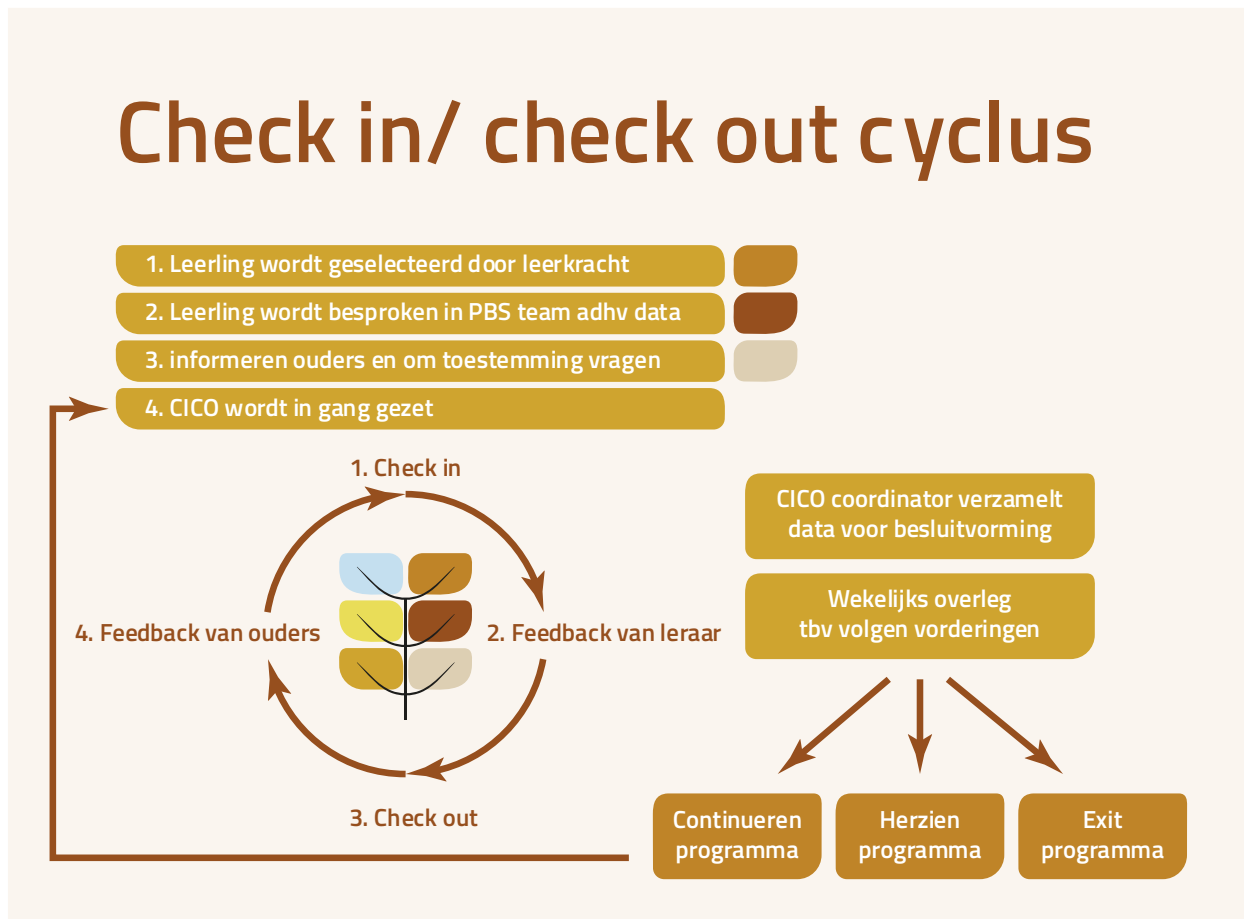
Er is een jaarlijkse evaluatie van onze manier van werken.

Bijlagen

Bijlage 1: De drie kernwaarden van de Schoolwerkplaats

Bijlage 2: Check-in/Check-out (CICO)

1. Inleiding

Leerlingen die op basis van data opvallen door mild probleemgedrag, dat wil zeggen 2 tot 5 incidenten per maand, kunnen worden versterkt in hun gedrag wat betreft de schoolbrede waarden en gedragsverwachtingen. Dit doen we door specifieke werkpunten voor de leerling te formuleren en dagelijks met de leerling het gedrag te evalueren door middel van een Check in/Check out systeem.

De leerling heeft hiervoor dagelijks aan het begin en het einde van de schooldag kort contact (ongeveer 5 minuten) met de CICO-coördinator. S' ochtends wordt de leerling begroet en ontvangt de leerling een dagkaart. De CICO-coördinator neemt kort de doelen door en herinnert de leerling aan de gedragsverwachtingen.

Doelen van Check in:

- Op een positieve manier de schooldag laten beginnen voor de leerling, de leerling voelt zich gekend want zijn of haar aanwezigheid doet ertoe;
- Samen bespreken hoe de leerling zich aan de doelen kan houden.

De dagkaart wordt op een aantal vaste momenten op de dag in gevuld door de leerkracht. De leerkracht geeft gedurende de dag (opbouwende) feedback op vastgestelde gedragsdoelen

Aan het einde van de schooldag bespreekt de CICO-coördinator met de leerling in hoeverre het gelukt is om de gedragsdoelen te behalen (Check out). Doelen van de Check out zijn:

- Successen van de leerling extra bekrachtigen;
- Positieve bekrachtig krijgen;
- Kansen bespreken;
- De schooldag op een positieve manier afsluiten.

De CICO-coördinator verzamelt de informatie en koppelt deze terug naar de ouders en de leerkracht. Ook vult hij of zij de behaalde scores in, in het datasysteem. De CICO-coördinator volgt de behaalde scores en houdt in de gaten in welke mate de leerling profiteert van de interventie.

2. De CICO-coördinator

De CICO-coördinator is een schoolmedewerker die vaak beschikbaar, makkelijk benaderbaar en goed toegankelijk is. Om de continuïteit te waarborgen wordt deze rol door één persoon (maximaal twee personen) uitgevoerd. In ieder geval wordt de Check in en de Check out op één dag door dezelfde persoon gedaan. Belangrijk is dat het voor de leerling volstrekt duidelijk is bij wie hij/zij hiervoor terecht kan, zodat er een werkrelatie kan worden opgebouwd. Van de CICO-coördinator wordt het volgende verwacht:

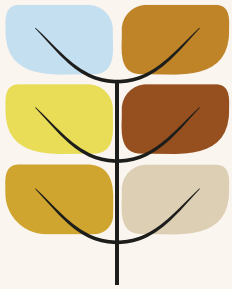
- Flexibel inzetbaar
- Gemotiveerd om met leerlingen te werken
- Voert data in en analyseert
- Koppel terug aan zorgteam/ Pedagogisch-klimaat-team/ docenten/ ouders
- Is gemakkelijk bereikbaar voor de leerling (bijv. op dezelfde verdieping of bij de ingang;
- Ondersteunt een beperkt aantal leerlingen tegelijkertijd om iedereen voldoende aandacht te kunnen geven.

3. De dagkaart

De dagkaart is het instrument om gestructureerd positieve feedback te verzamelen over het gewenste gedrag. Het gewenste gedrag, de gedragsverwachtingen, wordt kort en duidelijk beschreven op de dagkaart, zodat de leerling weet wat er van hem wordt verwacht. Om een dagkaart effectief en efficiënt in te zetten, zijn er de volgende aandachtspunten:

- 1-3 doelen per kaart.
- Gerelateerd aan de schoolbrede gedragsverwachtingen en waarden van de school.
- Het moet weinig tijd kosten om de dagkaart in te vullen.
- De scores die de leerling kan behalen worden concreet gemaakt. Het gedrag dat past bij een bepaalde score wordt beschreven.
- Zorg voor succeservaringen!
- Het bespreken van de dagkaart biedt kansen om positieve feedback te geven.

Voorbeeld van een dagkaart:

Dagkaart ...

We weten dat je het kunt!

Datum:

	8:30-10:00	10:00-11:30	11:30-13:00	13:00-14:30
Ik hou mijn handen en voeten bij mezelf	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
Ik neem mezelf mee in de klas	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
Ik ben stil na het stiltesignaal	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
Ik werk samen of aan mijn eigen werk	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
Totaal aantal punten				

Aantal:

Ouders (handtekening en/of opmerkingen voor gezien:

Successen:

4. Uitvoering van Check in/Check out

Vorbereiding

- In het Pedagogisch-klimaat-team (of zorgteam) wordt besproken welke gedragsverwachtingen centraal zullen staan. Ook wordt vastgesteld in hoeveel procent van de tijd de leerling de gestelde doelen moet halen.
- In overleg wordt afgesproken wie de CICO-coördinator wordt, waarbij gestreefd wordt naar het zoveel mogelijk beperken van het aantal personen dat bij de interventie betrokken is;
- De leerkracht doet een 0-meting. Dit houdt in dat hij of zij een week de dagkaart invult zonder dat de leerling dit weet.
- Er vindt een overleg plaats met de ouders om CICO uit te leggen, gedragsverwachtingen uit te spreken en vertrouwen in een goed verloop van de interventie te benadrukken. Ook wordt uitgelegd hoe CICO werkt, en wie de CICO- coördinator is;
- De leerling en ouders krijgen bij het gesprek een voorbeeld van een dagkaart te zien;
- De CICO-coördinator maakt afspraken met de leerling over dagelijkse contactmomenten en met de ouders over manieren van terugkoppeling en wekelijkse contactmomenten;
- Om de leerling ook de vorderingen te laten zien, kleurt de leerling op de puntenkaart dagelijks het aantal vakjes van punten. Zo ziet hij/zij de vooruitgang. Deze lijst kan bij de CICO-coördinator hangen of in de map met dagkaarten.

Check-In:

- De leerling meldt zich vóór de lessen op het afgesproken tijdstip bij de CICO- coördinator;
- De CICO-coördinator ontvangt een door de ouders ondertekende kopie van de vorige dagkaart;
- De CICO-coördinator bespreekt:
 - o Gesteldheid van de leerling: Hoe gaat het met je? / Heb je goed geslapen?
 - o Algemeenheden: Heb je nog iets leuks gedaan gisteren? etc.
 - o Kort de doelen van die dag: doelen gekoppeld aan de gedragsverwachtingen die voor deze leerling van toepassing zijn
 - o Bijzonderheden van die dag
 - o Eventueel: tips/geheugensteuntjes geven met betrekking tot iets wat eerder niet goed gegaan is, zodat het vandaag wel lukt
- De leerling krijgt een nieuwe dagkaart van de CICO-coördinator. Deze neemt hij/zij mee gedurende de dag en wordt ingevuld door de leerkracht. De leerkracht markeert op de dagkaart de scores samen met de leerling aan de hand van de volgende vragen:
 - o Hoe vind jij dat het gegaan is dit uur wat betreft de doelen?
 - o Wat vind jij terechte scores op de verschillende doelen?
 - o Waarom denk je dat ik de 0/1/2 markeer (ieder doel apart bespreken)?

Aantal te behalen punten (scoren per doel!):

0: heeft het doel niet bereikt

1: heeft het doel deels bereikt; functioneerde wisselend op dit doel

2: heeft het doel bereikt

De docent gaat hierna niet meer in discussie over de score die hij geeft maar geeft de leerling een compliment over wat goed is gegaan en spreekt zijn vertrouwen uit over de volgende les. Als een leerling zijn doelen niet (gedeeltelijk) heeft gehaald dan geeft de docent aan: er komt weer een

nieuwe kans aan.

Check-out:

- De leerling meldt zich op het afgesproken tijdstip bij de CICO-coördinator en in ieder geval voordat hij/zij naar huis gaat;
- De CICO-coördinator bespreekt wat er goed ging, waar kansen lagen en sluit af met een kort informeel gesprekje (Wat ga je na school doen? / Veel plezier etc.);
- De CICO-coördinator ondertekent de dagkaart en maakt een kopie voor de ouders;
- Om de leerling ook de vorderingen te laten zien, kleurt de leerling op de puntenkaart dagelijks het aantal vakjes van punten. Zo ziet hij/zij de vooruitgang. De puntenkaart kan bij de coördinator hangen of in de map met dagkaarten zitten.

Ouders

De ouders spelen een actieve rol bij CICO, waardoor de samenwerking met hen versterkt wordt. Zij geven van tevoren toestemming en worden tijdens het gesprek over CICO voorgelicht over het doel van de dagkaart. Hier wordt ook besproken hoe ouders positieve feedback kunnen geven. Ze krijgen dagelijks een terugkoppeling door de CICO-coördinator of via een kopie van 'dagkaart' die hun kind mee naar huis krijgt. Ze bespreken dit met hun kind en ondertekenen.

Dataverzameling en terugkoppeling:

Om inzicht te krijgen in het gedrag van de leerling vult de CICO-coördinator wekelijks het dataformulier in. Hier wordt het aantal punten per lesuur over de week heen zichtbaar gemaakt. Hierdoor wordt duidelijk in hoeveel procent van de tijd de leerling de gestelde doelen haalt. Om zowel de ouders, het Pedagogisch-klimaat-team, als de leerkracht te informeren over en betrokken te houden bij de ontwikkeling van de leerling vindt wekelijks terugkoppeling plaats over de voortgang van CICO. Dit gebeurt aan de hand van het dataformulier. De terugkoppeling naar ouders verloopt op afspraak door de CICO-coördinator zelf, terugkoppeling naar de leerkracht en het gedrags-team kan verlopen via mail, een kort gesprekje of een uitdraai van het dataformulier in het postvakje. In de terugkoppeling komen de volgende onderwerpen ter sprake:

- Motivatie van de leerling met betrekking tot de contactmomenten
- Het zich houden aan praktische afspraken
- De kwaliteit van het contact met de leerling
- Welke reacties en terugkoppeling de leerling zichtbaar/merkbaar goed doen
- Betekenisvolle/inzichtgevende reacties van de leerling
- Afspraken over de afbouw van de contactmomenten.

Op basis van de verzamelde data wordt bepaald of de interventie moet worden gecontinueerd, moet worden herzien (nieuwe of aangepaste gedragsverwachtingen) of kan worden afgebouwd.

Indien de interventie wordt afgebouwd, vullen zowel de leerling als de leerkracht apart van elkaar de dagkaart in. Zij vergelijken de scores met elkaar. Op die manier wordt duidelijk in welke mate de leerling zicht heeft op zijn of haar eigen gedrag.

Afsluiten

CICO wordt feestelijk afgesloten. Er wordt gevierd welke gedragsverwachtingen de leerling zich eigen heeft gemaakt. De leerling ontvangt voor het harde werken een passende beloning, deze kan van tevoren worden vastgesteld met de leerling.

Bijlage 3: GedragsFunctieAnalyse (GFA)

Beschrijf één concrete <i>situatie</i> waarin het probleemgedrag plaats vond. Wat was de trigger?	Beschrijf het ongewenste <i>gedrag</i> van de leerling in observeerbare termen.	Wat levert het de leerling op/ houdt het ongewenste gedrag in stand?
Wat levert het de leerling op? (Functie van het gedrag) Welke komt het meest voor en hoe zeker ben je van je hypothese in %		
<ul style="list-style-type: none">○ Aandacht van leeftijdsgenoten○ Aandacht van volwassenen○ Vermijden van taak (te moeilijk)○ Vermijden van taak (niet interessant)		
Samenvatting functie van gedrag		

Reactie		
Situatie (preventief)	Doelgedrag	Consequentie (curatief)
Hoe nemen we de triggers weg/ hoe voorkomen we het ongewenste gedrag?	Wat is het doelgedrag en hoe leren we het doelgedrag actief aan? Hoe sluit dit aan bij de functie van gedrag van de leerling?	Hoe gaan we het gewenste gedrag versterken? En het ongewenste gedrag stoppen?

Aandacht of vermijding?

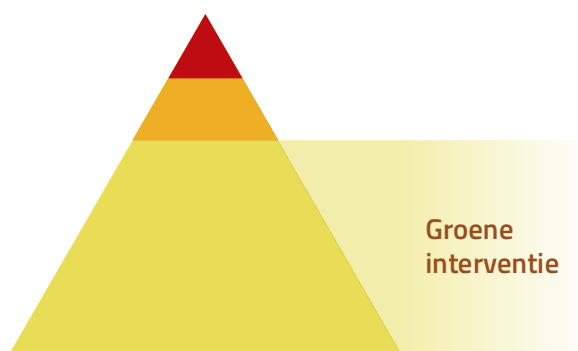
Vermijding

- Kan de leerling het werk aan?
- Mist de leerling vaardigheden om het werk goed te maken?
- Beheerst de leerling de vaardigheden om hulp te vragen. Is het voor de leerling duidelijk hoe hij hulp kan inschakelen/ vragen?
- Is het werk te makkelijk voor de leerling?
- Is de werkomgeving rustig genoeg?

Aandacht vragen

- Reageren andere leerlingen op de leerling als deze ongewenst gedrag laat zien? Zo ja, op welke manier? En kan dat een bekrachtiger zijn voor het ongewenste gedrag?
- Reageren andere volwassenen op de leerling als deze ongewenst gedrag laat zien? Zo ja, op welke manier? En kan dat een bekrachtiger zijn voor het ongewenste gedrag?
- Krijgt de leerling nog op een andere manier aandacht op dit ongewenst gedrag? (whatsapp, social media, foto van maakt en deze post... krijgt hij toch nog aandacht voor dit gedrag)
- Krijgt het gewenste gedrag al voldoende aandacht?

Bijlage 4: Systeem van positieve bekrachtiging

Doel van het systeem:

Gedrag van leerlingen in de algemene ruimtes versterken door gewenst gedrag positief en structureel te bekrachtigen.

Wie is er betrokken ?

Alle vaste medewerkers op school: leerkrachten, directie, onderwijsondersteunend personeel, invallers voor langere tijd, 3e en 4e jaars PABO studenten.

Vormgeving tokens

Groene klavertje vier vormige fiches. Doorsnede 25 mm. Bij de start van het bekrachtigingssysteem krijgen kinderen een groene fiche cadeau wat ze mee naar huis mogen nemen.

Hoe en wanneer worden tokens uitgedeeld?

Direct na het vertonen van goed gedrag (betrappen op) kan een leerling een token krijgen van de betrokkene die het gedrag opmerkt en beloont. Er wordt bekrachtigd op al het gewenste gedrag wat leerlingen laten zien. Er is extra aandacht voor goed gedrag dat centraal staat in de bijbehorende lessen.

De leerlingen worden beloond op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 8.15 uur tot 15.45 uur en op woensdag van 8.15 uur tot 12.30 uur. De fiches worden uitgedeeld in alle ruimtes van de school (inclusief gymzaal en speelplaats).

Waar en wanneer kunnen de leerlingen de tokens inleveren voor een beloning?

De kinderen sparen voor een groepsbeloning. De verdiende tokens worden ingeleverd bij de leerkracht. De leerkracht tekent op een leerlingenlijst aan wie een token gekregen heeft. De tokens worden aan het spaarsysteem geregen. Met knijpers kunnen de tientallen aangegeven worden. Richtlijn is dat elk kind, elke dag een token krijgt/verdient. Doel is 100 tokens te halen en daarmee de groepsbeloning. Het streven is dat elke groep zo om en nabij één keer per week een groepsbeloning krijgt. Omdat het aantal verdiende fiches systematisch wordt genoteerd houdt de leerkracht zicht op welke leerlingen beloond zijn. Eventueel zet de leerkracht actie in op de nog

niet beloonde leerlingen uit zijn/haar groep voor het behalen van de groepsbeloning. De leerkrachten delen per dag gemiddeld 25 tokens uit. Alle andere betrokkenen ongeveer 10. Elke groep krijgt 200 tokens in een doosje. De overblijfoeders 400 tokens. Op de zolder staat een doos met tokens waar de leerkrachten uit kunnen pakken. Deze doos wordt ook gebruikt om je te veel aan tokens in te doen of uit te pakken als je tekort hebt. Houd in gedachten: 'Wees royaal, maar geef het niet weg!'

Waar en wanneer worden beloningen uitgedeeld en door wie?

Als de 100 tokens gehaald zijn wordt er in de klas bepaald wat de groepsbeloning is en wanneer die, zo snel mogelijk, gegeven wordt. De leerkracht kan zelf bepalen op wat voor manier hij/zij de groepsbeloning laat kiezen. Bijv. beloning trekken uit een hoge hoed, cijfers koppelen aan de beloningen en dan dobbelen, kaartje omdraaien, lootje trekken, zoeken etc. Ook zouden leerlingen en ouders mee kunnen denken over passende beloningen. Op die manier sluiten we goed aan bij wat kinderen ervaren als een leuke beloning.

Hoe en wanneer wordt het systeem systematisch geëvalueerd?

Na een paar weken krijgen alle collega's een mail met daarin een aantal vragen zoals:

- Lukt het om 25 (10) tokens per dag uit te delen?
- Wat voor beloningen hebben de leerlingen zelf bedacht?
- Hoe reageren de kinderen?
- Waar loop je tegen aan?

Later in het jaar volgt er nog een enkele keer zo'n evaluatiemoment per mail. De data die zo verzameld is, wordt besproken in het gedrags team. Indien nodig worden er aanpassingen doorgevoerd.

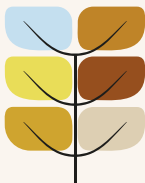
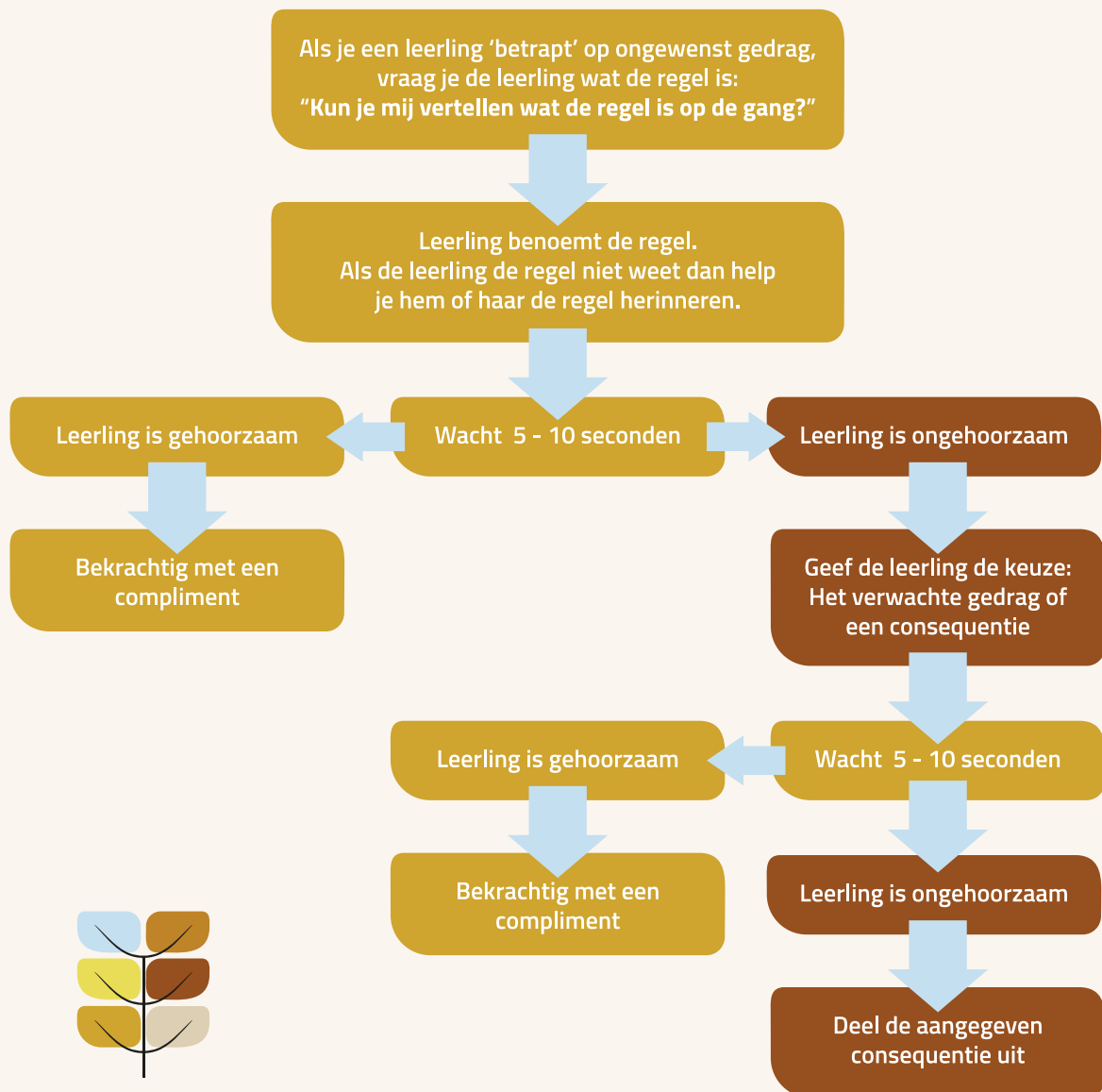
Hoe zien de beloningen eruit?

10 minuten extra speelkwartier
10 minuten tv/film kijken
10 minuten (disco) dansen/zingen
Stoelendans
Buurtwandeling
Kringspelen
Stoepkrijten op de speelplaats
Speeltuintje
Kinderboerderij
Extra speelgoedmiddag (groep 1-2)
Karaoke via digibord
Bingo/kien via digibord
Vrij spelen in de klas
Grabbelton
Traktatie (snoepje, fruit, koekje, drinken, ijsje)
Vrije gymles/buitenspelen op het grasveld
Waterfeest buiten bij mooi weer
Extra voorleeskwartier.
10 minuten moppen tappen of raadseltjes
Kleurplaat, zoekplaat, puzzelwerkblad, galgje etc.
Klein cadeau zoals: sticker, puzzeltje, kaartje pen/potlood, armbandje

15 minuten computerspelletjes/ DS
Hele dag met een gelpen schrijven
Stripboeken lezen
Vrij tekenen met mooie stiften

Bijlage 5: De reactieprocedure

Reactieprocedure

Bijlage 7: Checklist groene niveau

Naam invuller:

Datum:

Groene niveau				
	--	±	+	++
Waarden				
Ik ken de basiswaarden van De Schoolwerkplaats				
Ik ben me er in mijn werk (dagelijks) van bewust dat ik model sta naar leerlingen, ouders en collega's in het uitdragen van de schoolwaarden				
Heldere gedragsverwachtingen				
Ik ben bekend met de 'matrix gedragsverwachtingen' die geldt voor De Schoolwerkplaats				
Ik benoem vooraf gedragsverwachtingen per onderwijssituatie; ik ben helder in wat ik wil zien en horen.				
Ik benoem waar nodig gedragsverwachtingen in de openbare ruimtes en refereer aan de visualisaties; ik ben helder in wat ik wil zien en horen.				
Ik koppel de gedragsverwachtingen aan de basiswaarden				
Gedragsverwachtingen zichtbaar				
In mijn klaslokaal hangen de gedragsverwachtingen zichtbaar voor alle leerlingen.				
Aanleren van gewenst gedrag				
Ik geef lessen in goed gedrag volgens de gedrags-jaarkalender (proactief).				
Ik sta bij het uitvoeren van de lessen model en laat de leerlingen actief oefenen met gewenst gedrag.				
Ik geef lessen goed gedrag wanneer ik dat zelf nodig acht (reactief)				
Bekrachtigen van gewenst gedrag				

Ik deel kaartjes uit in de algemene ruimtes, ook aan leerlingen die niet bij mij in de groep zitten.				
Ik deel kaartjes uit in mijn eigen groep.				
Ik bekrachtig/complimenteer kinderen ook op andere manieren (verbaal, non-verbaal) en ben daar royaal in (4:1).				
Ouders krijgen regelmatig een positief bericht over hun zoon/dochter.				
Consequenties op ongewenst gedrag				
Ik schenk zo min mogelijk aandacht aan (klein) ongewenst gedrag.				
De reactieprocedure hangt zichtbaar in mijn klaslokaal				
Ik beheers de stappen van de reactieprocedure.				
Ik pas de reactieprocedure consequent en systematisch toe.				
Ik weet wat we op school onder 'klein probleemgedrag' verstaan en wat de consequenties hiervoor zijn.				
Ik weet wat we op school onder 'groot probleemgedrag' verstaan en wat de consequenties hiervoor zijn.				
Ik vul de gedragsincidentenformulieren consequent in voor incidenten die ik in de klas waarneem.				
Ik vul de gedragsincidentenformulieren consequent in voor incidenten die ik buiten de klas waarneem, inclusief het schoolplein.				
Schoolplein				
Ik ken de inhoud van het plan voor actief toezicht houden.				
Ik houd actief toezicht (rondlopen, positief contact maken, etc.)				

De verhouding complimenten versus correcties is bij mij: ... :
Onderdelen die voor mij nog meer aandacht mogen krijgen: